

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen toiminta koostuu viidestä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat ikäihmisten palvelut, lasten, nuorten ja perheiden palvelut, vastaanottopalvelut, psykososiaalisen tuen palvelut sekä sairaalapalvelut. Lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat myös sosiaali- ja terveystalouden asiakasohjaus, hallinto ja kehittäminen. Lisäksi lautakunta vastaa Tampere-Orivesi-yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen väestönkasvu on jatkunut koronapandemiankin aikana. Tämä yhdessä ikääntymisen kanssa lisää sosiaali- ja terveystalouden tarvetta. Lisäksi pandemian aiheuttama hoito- ja sosiaalinen velka kuormittavat perusterveydenhuoltoa, sosiaalipalveluja ja erikoissairaanhoidoa vielä tulevinakin vuosina.

Pandemian vaikutukset muun muassa työllisyyteen, toimeentuloon ja sosiaaliseen elämään ovat korostaneet eroja väestöryhmien hyvinvoinnissa, ja koskettaneet eniten jo valmiiksi heikossa asemassa olevia ihmisiä. Sosiaali- ja terveystalouksissa tämä näkyy muun muassa mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja ylipäättään vahvemman tuen palvelujen tarpeen lisääntymisenä.

Tehostetun palveluasumisen ja vanhainkotihoidon, samoin kuin opiskeluterveydenhuollon henkilöstömitoitukset nousevat lainsäädäntömuutosten myötä. Valmistella on muutoksia myös lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoituksiin. Sosiaali- ja terveystalouksiin on samanaikaisesti yhä haasteellisempaa saada riittävästi koulutettua henkilöstöä. Saatavuus on heikentynyt entisestään koronapandemian aikana, mikä on lisännyt nykyisen henkilöstön kuormitusta yhdessä pandemian edellyttämien toiminnallisten muutosten ja palvelutarpeiden kasvun kanssa.

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.7.2021, ja väliaikaishallinto vastaa sen toiminnan valmistelusta, kunnes aluevaltuusto on valittu alkuvuodesta 2022. Sosiaali- ja terveystalouden toiminnallista muutosta viedään eteenpäin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –hankkeen kautta kaikissa alueen kunnissa. Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen toiminta siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Toiminnan painotukset

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen uuteen, valmisteilla olevaan strategiaan ja sen pohjana olevaan Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmaan. Tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen.

Lautakunnan talousarvioesitykseen sisältyvät kaupunginhallituksen 26.4.2021 linjaamat toiminnan painotukset, jotka huomioidaan myös talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelussa. Sosiaali- ja terveyslautakunnan painotukset on esitetty alla olevassa taulukossa.

Toiminnan painotukset

Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitäminen ja kotona asumisen tukeminen sekä asumispalvelujen henkilöstömäärän vahvistaminen

Perusterveydenhuollon palvelujen turvaaminen koronapandemian aikana ja sen jälkeen

Lapsiperheiden oikea-aikainen tuki ja peruspalvelujen kattavuus

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja sosiaalityön palvelujen kasvavaan tarpeeseen vastaaminen

Palvelurakenteen muutoksen jatkaminen erikoissairaanhoidon painotteisuudesta kevyempiin palveluihin ja koronapandemiasta aiheutuneen hoitovelan purkamiseen varautuminen sairaalapalveluissa

Palvelujen järjestämisen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantaminen tietoa ja teknologiaa hyödyntämällä

Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen ja saatavuuden turvaaminen

Tuottavuus

Tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Koronapandemia vaikuttaa mittarien vertailtavuuteen. Täydentävät mittarit kertovat asiakaskokemuksen toteutumisesta. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä jatketaan palveluryhmissä. Tuottavuutta parannetaan toiminnan kehittämisen avulla, ja palveluryhmäkohtaisia tuottavuusmittareita hyödynnetään johtamisen tukena.

Tuottavuusmittarit, Sosiaali- ja terveyslautakunta	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-3 213	-3 372	-3 566	-3 540
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-3 674	-3 846	-4 054	-3 976
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-895	-939	-955	-971
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-2 370	-2 478	-2 681	-2 611
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus	-	-	69	70
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus (QWL)	-	56,6 %	57,3 %	60,00 %
Sairauspoissaolot, %	5,40 %	5,74 %	5,05 %	5,00 %
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus, %	7,40 %	7,70 %	7,90 %	7,50 %
Tilatehokkuus, htm ² /asukas	0,83	0,81	0,80	0,80
Asukasmäärä	238 140	241 009	244 000	247 000

Talous

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu vaikeassa taloustilanteessa. Palvelutarpeiden kasvu, hintojen nousu ja lakimuutokset aiheuttavat merkittäviä kustannuspaineita. Talousarviossa on korjattu talousarviopohjaa mm. lastensuojelun ylitysten vuoksi, vastattu rajoitetusti palvelutarpeiden kasvuun ja varauduttu henkilöstömitoituksen nousuun ikäihmisten asumispalveluissa. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 42,8 milj. euroa (+5,1 %) kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Merkittävimmät talousriskit liittyvät kuluvan vuoden talousarvion ylityksiin ja korona-aikana kertyneen hoitovelan purkamiseen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

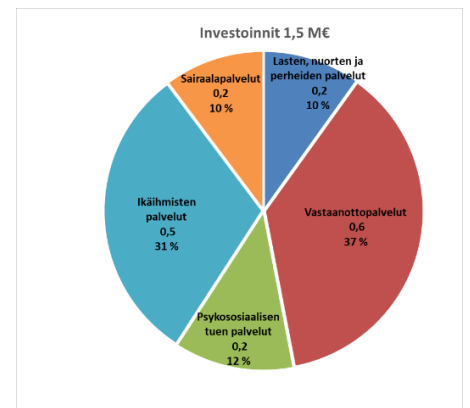
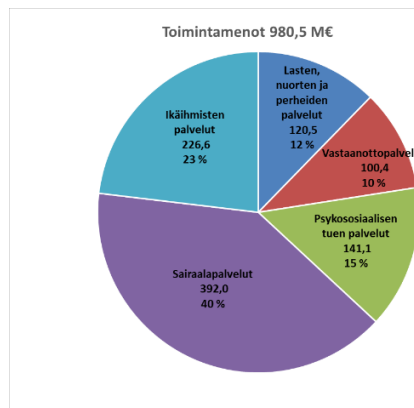
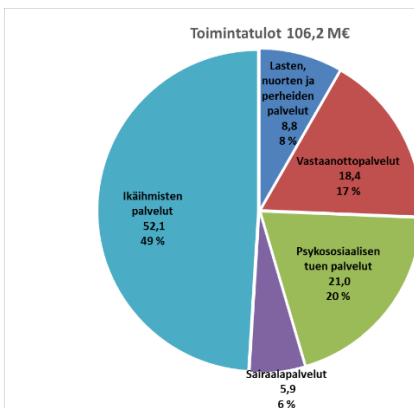
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	54 784	48 827	50 485
Maksutulot	51 828	50 834	48 784
Tuet ja avustukset	4 460	6 539	5 513
Vuokratulot	134	135	104
Muut toimintatulot	1 880	1 322	1 332
Toimintatulot yhteensä	113 085	107 658	106 219
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-175 064	-179 188	-187 567
Henkilösivumenot			
Eläkemenot	-41 771	-41 936	-43 585
Muut henkilösivumenot	-6 109	-7 056	-7 166
Palvelujen ostot	-600 549	-622 419	-646 410
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 243	-19 122	-22 501
Avustukset	-43 987	-37 846	-38 141
Vuokramenot	-32 176	-32 594	-34 614
Muut toimintamenot	-850	-566	-544
Toimintamenot yhteensä	-925 749	-940 726	-980 529
Toimintakate	-812 665	-833 068	-874 310
Rahoitustulot ja -menot	108	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 284	-1 959	-1 575
Tilikauden tulos	-813 841	-835 027	-875 885

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-865	-1 990	-1 535

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sosiaali- ja terveyslautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	106 029	-979 701	-873 672
Tampere Junior	191	-828	-638

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-1 535	0	-1 535

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut sisältävät ennaltaehkäisevät palvelut (lähitorit, palveluliikenne ja Kotitori), kotona asumista tukevien palvelujen kokonaisuuden sekä asumispalvelut (tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen ja vanhainkoti). Kotona asumista tukevia palveluja ovat kotihoito tukipalveluineen, omaishoidon tuki yli 18- vuotiaille, päiväkeskustoiminta ja perhehoito. Asumispalveluihin ja kotihoitoon ohjaututaan asiakasohjausyksiköstä yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin kautta.

Toiminnan keskeiset muutokset

Asumispalvelujen kustannukset nousevat vanhuspalvelulain muutoksen myötä 1.1.2022, jolloin vähimmäishenkilöstömitoitus nousee 0,6 työntekijään asukasta kohti.

Sairaanhoido-, kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdeosaamista vahvistetaan kotihoidossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa. Lisähenkilöstöllä vahvistetaan oikea-aikaista hoitoa ja ennaltaehkäiseviä palveluita sekä vähennetään Acutan ja sairaalahoidon käyttöä.

Kotihoidossa lisätään kuvapuhelimien ja lääkeautomaattien asiakasmääriä sekä laajennetaan teknologian käyttöä uusiin asiakasryhmiin ja laitteisiin kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeen ja Pirkanmaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen valmistelun mukaisesti. Kotitorin asiakkaiden laitemaksut siirtyvät yhdenvertaisesti Tampereen kaupungin maksettavaksi 1.9.2021.

Tehostetun palveluasumisen erityishoivan paikkamäärää kasvatetaan kymmenellä.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Ikäihmisten palvelut	52 064	-226 550	-174 486

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Ikäihmisten palvelut	-470		-470

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sisältyvät äitiys- ja lastenneuvolapalvelut hyvinvointineuvolan toimintamallilla järjestettyinä, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, sosiaali- ja kriisipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut ja sosiaalityö, ehkäisyneuvolapalvelut, lasten ja nuorten poliklinikka, kasvatus- ja perheneuvonta, lastenpsykiatrin arviointi ja avohoito, nuorisovastaanoton mielenterveys-, päihde- ja seksuaaliterveyspalvelut, puheterapiapalvelut, alle 21-vuotiaiden omaishoidon tuki, lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon palvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

Toiminnan keskeiset muutokset

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja kehitetään ja vahvistetaan sekä hoitojonoja puretaan ja niiden muodostumista ehkäistään. Syksyllä 2021 saaduilla lisäresursseilla esimerkiksi Nuorisovastaanoton Valo-työryhmän on mahdollista laajentaa ryhmätoimintaa kouluilla ja kouluterveydenhuollon vahvistaa nepsy-hoitopolkua. Perheneuvolan lisäresursseilla lastenpsykiatrista avohoitotyötä vahvistetaan, uuden lastenpsykiatrisen tiimin toimivuutta arvioidaan ja kehitetään toimintaa edelleen. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi.

Lastensuojelussa varaudutaan lainmuutoksen mukana tuomiin henkilöstömitoituslisäyksiin ja palvelutarpeen kasvuun.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä neuvolatoiminnassa vastataan asiakasmäärän kasvuun ja kansallisten henkilöstömitoitusten muutoksiin.

Lastensuojelun monialainen kehittäminen jatkuu MONNI –hankkeessa. Lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen selvitysprosesseja sekä väkivaltaa kokeneiden lasten tukemista ja hoitoa kehitetään osana Barnahus-hanketta.

Perhekeskusmallia kehitetään edelleen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja osana Pirkanmaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveysterveyskeskus -hanketta.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	8 823	-120 477	-111 655

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	-152		-152

Vastaanottopalvelut

Vastaanottopalvelut toteuttavat väestön terveydentilan seuranta, sairauksien diagnostiikkaa, terveyden edistämistä ja sen osana terveysterveystarkastuksia sekä suun terveydenhuollon, avokuntoutuksen ja avosairaanhoidon palvelut. Kokonaisuuteen kuuluu perusterveydenhuollon alueellisen vastaanotto toiminnan ja suun terveydenhuollon lisäksi perusterveydenhuollon erityisvastaanottojen palveluja. Palveluilla edistetään terveyttä ja ennaltaehkäistään sairauksien syntymistä, tunnistetaan sairastumisriskissä olevat henkilöt varhain ja vastataan sairastuneiden hoidosta ja kuntoutuksesta.

Toiminnan keskeiset muutokset

Terveysasemat pystyvät tarjoamaan mielenterveys- ja päihdepalveluita aiempaa kattavammin, kun neljä psykiatrista sairaanhoitajaa ja neljä päihdehoitajaa aloittavat työnsä.

Suun terveydenhuollon ennaltaehkäisevää roolia vahvistetaan muun muassa lisäämällä palvelujen integraatiota sekä moniammatillista yhteistyötä sosiaalipalvelujen ja muiden terveysterveystarkastusten kanssa. Myös paljon palveluja tarvitsevien ja pitkäaikaissairaiden asiakkaiden hoidon prosesseja kehitetään.

Terveysasematoiminnassa panostetaan yhteydensaannin, hoitoon pääsyn ja hoidon jatkuvuuden vahvistamiseen esimerkiksi yhteydenottotapoja ja -välineitä sekä pitkäaikaissairaiden hoidon prosessia kehittämällä.

Yhteydensaantia suun terveydenhuollon palveluihin parannetaan esimerkiksi sähköisiä palveluja jatkokehittämällä.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Vastaanottopalvelut	18 412	-100 410	-81 998

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Vastaanottopalvelut	-569		-569

Psykososiaalisen tuen palvelut

Psykososiaalisen tuen palvelukokonaisuuteen kuuluvat aikuissosiaalityön palvelut, päihde- ja maahanmuuttajapalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelujen ostopalvelut sekä vammais- ja kehitysvammaisten palvelut sekä näiden ostopalvelut. Psykososiaalisen tuen palvelut vastaavat haavoittuvimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten palvelutarpeisiin. Keskiössä ovat asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen.

Toiminnan keskeiset muutokset

Vammaispalvelujen myöntämien apuvälineiden toimittaminen, asennus, huolto ja muut niihin liittyvät palvelut siirtyvät Pirkanmaan apuvälinekeskuksen vastuulle.

Kehitysvammaisten asumispalveluissa selkiytetään palvelutarpeen arviointia ja sen tukena käytetään muun muassa toimintakyvyn arvioinnin mittaamista (RAI). Tämän lisäksi mitataan asiakkaan tarvitseman tuen määrää.

Aikuissosiaalityössä valmistaudutaan sote-uudistukseen siirtämällä painopistettä sote-keskuksissa tehtävään sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen. Sote-keskustyössä kehitetään verkostomaista työtapa.

Päihde- ja maahanmuuttajapalveluissa selvitetään vuoden 2022 aikana päihteidenkäytön sallivan tuetun asumisen palvelujen vahvistamista omassa tuotannossa.

Mielenterveys- ja päihdeneuvosto aloittaa toimintansa, aluksi määräaikaisena vuoden 2022 ajan.

Päihdepalvelujen tiekarttaa toteutetaan rakentamalla monialainen ja toipumisvaiheiden mukaisesti jaoteltu palvelutarjotin.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Psykososiaalisen tuen palvelut	21 042	-141 091	-120 049

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Psykososiaalisen tuen palvelut	-187		-187

Sairaalapalvelut

Palvelukokonaisuus sisältää sairaalaosastohoidon ja -kuntoutuksen, poliklinikkatoiminnan ja saattohoidon palveluja sekä kotiin annettavia palveluja kuten mobiilihoitajat ja kotiutustiimi. Erikoissairaanhoidon palvelut, päivystystoiminta (Acuta) ja ensihoito hankitaan pääosin Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä (PSHP). Lisäksi käytössä on palveluseteleitä, ja valinnanvapauden puitteissa asiakkaat voivat myös itse valita haluamansa julkisen erikoissairaanhoidon palveluntuottajan. Sairaala- ja kuntoutuspalveluja tuotetaan sekä kaupungin omana toimintana että hankitaan ostopalveluina.

Toiminnan keskeiset muutokset

Valittuja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisiä hoitopolkuja kehitetään yhdessä muiden palveluryhmien ja PSHP:n kanssa palvelujen saatavuuden ja kustannusvaikuttavuuden parantamiseksi.

Kuntoutusta ja kotiuttamista tehostetaan sairaalajaksojen lyhentämiseksi ja sairaalahoidon tarpeen vähentämiseksi.

Sairaalapalveluista tehdään entistäkin innostavampi ja houkuttelevampi työpaikka. Asiakas- ja työntekijäkokemuksen mittaamisen ja johtamisen merkitys kasvaa.

Vaativan erikoissairaanhoidon osalta valmistellaan hyvinvointialueille siirtymistä.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sairaalapalvelut	5 879	-392 001	-386 122

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Sairaalapalvelut	-157		-157